

Strokovni članek/1.04

Tita Porenta

UVOD K REFERATOM ETNOLOGOV MUZEALCEV

V sklopu referatov, ki so jih na posvetovanju ob 25-letnici Slovenskega etnološkega društva v Novi Gorici predstavili etnologi, zaposleni v slovenskih muzejih, smo poslušali štiri referate: Darja Skrt iz gostujočega Goriškega muzeja je predstavila možnosti vključevanja avdiovizualnega elementa v etnološke razstave, kustodinje Slovenskega etnografskega muzeja (Irena Keršič, Bojana Rogelj - Škafar, Polona Sketelj in Janja Žagar) so razmišljale o kriterijih in strategijah zbiranja materialne kulturne dediščine in njenih etnoloških interpretacijah, Tanja Rozenberger - Šega iz Muzeja novejše zgodovine v Celju je podala široko ponudbo pedagoških muzejskih programov, Tita Porenta, kot predstavnica Tržiškega muzeja pa je opozorila na težnjo po preoblikovanju tradicionalnih oblik dela v manjših muzejih v smeri tesnejšega povezovanja z lokalnimi skupnostmi.

Razen kustodinj iz Slovenskega etnografskega muzeja, ki so podale dobra teoretična izhodišča za oblikovanje nove zbiralne politike, se ostale referentke ukvarjajo predvsem s področjem posredovanja kulturne dediščine, kar je povsem razumljivo. Iskanje vedno novih možnosti za pripravo aktualnih in zanimivih razstav, oblikovanje široke pedagoške ponudbe in drugih programov za

privabljanje obiskovalcev in uporabnikov muzejev ter za zadovoljevanje njihovih specifičnih potreb postaja eksistenčna nuja, pred katero si ne moremo več zatiskati oči.

Ena od možnosti, kako obiskovalcu "dinamično in prepričljivo" približati temo muzejske razstave, je uporaba avdiovizualnega medija, ki je po mnenju Darje Skrt svojo vlogo dobro odigral zlasti na treh etnoloških razstavah v zadnjem času: na razstavi "Živeti v Celju" (Muzej novejše zgodovine), "Ljubezen je v zraku" (Slovenski etnografski muzej) in v "Spominih naše mladosti" (Goriški muzej). Etnolog - avtor avdiovizualnega prispevka na razstavi, je temeljno znanje nadgradil z muzejskimi in medijskimi, predvsem s kinematografskimi in cineastičnimi znanji.

Množico različnih muzejskih dejavnosti, s katerimi nevsiljivo obujajo, vzpodbujajo in razvijajo zavest obiskovalcev o etnološki dediščini, so razvili v Muzeju novejše zgodovine v Celju. Tanja Rozenberger - Šega skozi ta vidik muzejskega dela razmišlja o vlogi muzejev v sodobni družbi. Muzej je znan zlasti po Hermanovem brlogu (s slaščičarno), ki je namenjen najmlajšim obiskovalcem, v letu 2000 pa je bila odprta tudi Ulica obrtnikov, ki nudi pristen in predstavljen stik obiskovalcev z obrtno dediščino, saj so na muzejski razstavi prisotni posamezni mojstri.

Tita Porenta je v svojem referatu predstavila organizacijske spremembe Tržiškega muzeja v letu 2000. Te ponujajo nove vsebinske možnosti za delo muzeja v okolju, ki ima sicer bogato kulturno dediščino, vendar premalo ustrezne kadrovske zmogljivosti. Rešitev večnega problema tesnejšega sodelovanja z lokalno skupnostjo na račun strokovnosti dela muzeja vidi v postopnem preoblikovanju dela muzejskih tradicionalnih nalog v ekomuzej, ki je v lokalno družbo vključen skozi razvoj kulturnega turizma in ima vlogo opazovalca preoblikovanja lokalne identitete v procesu globalizacije.

Ob različnih nalogah, ki jih opravljamo muzealci nasploh in bi jih sistematično lahko predstavili posamezni kustosi etnologi, je zelo dragocen referat štirih kolegic iz Slovenskega etnografskega muzeja, ki so pripravile poglobljeno teoretično razpravo o zbiralni politiki predmetov industrijske družbe oziroma kulturne

dediščine, ki je del tudi nas samih. Ob opisu specifik te predmetov predlagajo kriterije in strategije zbiranja, formiranje zbirk in ob splošni bojazni, da si bomo v vseh muzejih ogledovali enake predmete, opozarjajo na različne interpretacije novih in starih zbirk ter pomen prepoznavanja originalnih primerkov te dediščine v morju ponaredkov, ki lahko v raziskovalnem procesu nudijo le malo informacij. Kljub temu, da naj predmeti modernega človeka zaradi množične produkcije »ne bi imeli statusne vloge«, pa je njihov kontekst pri vsakem posamezniku drugačen. In prav dokumentacija tega konteksta nas navdaja z bojaznijo neobvladljive neskončnosti našega dela.

Z nenehnim izobraževanjem v muzejski stroki v zadnjem desetletju smo se etnologi muzealci počasi zlili z ostalimi akademskimi vedami v nove metodološke pristope (interdisciplinarnost), ki nas ločujejo od ostalih etnologov. Kompleksnost načina življenja spoznavamo skozi materialno kulturo in jo skušamo čim bolj poustvariti v spremenjenih muzejskih kontekstih v obliki razstav, delavnic z lastno udeležbo obiskovalcev in drugih programih. Pod zastavo "varovanja premične kulturne dediščine" pa se ob koncu 20. stoletja začenjajo kazati vedno večje razlike med možnostmi delovanja posameznikov v okoljih, ki se različno zavedajo pomena svoje dediščine in strokovnega ravnanja z njo.

ETNOLOGIJA V ZAVESTI SODOBNE DRUŽBE